Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101572

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-12-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравець Олена Іванівна

2. Olena Kravets

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство

Дата захисту: 30-11-2023

Спеціальність за освітою: Мова та література (японська)

Місце роботи здобувача: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 2517

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 16.01

Тема дисертації:

1. Молодіжні соціолекти в лінгвокультурному середовищі Японії: словотвірний та функційний аспекти

2. Youth Sociolects in the Linguistic and Cultural Environment of Japan: Word-formation and Functional Aspects

Реферат/анотація:

1. У дисертації розроблено новий підхід до дослідження способів словотвору молодіжних соціолектів та їхнього функціонування в мережевому просторі з обґрунтуванням такого мовного утворення як цілісного та невід'ємного складника лексичної системи сучасної японської мови, що впливає на її інноваційні процеси у словотворі і семантиці. Запропоновано визначення молодіжного соціолекту як варіанта загальнонаціональної мови, що репрезентує світосприйняття, культурний досвід та моделі комунікативної поведінки молоді, детермінованого низкою соціолінгвістичних змінних з провідним параметром віку. Творення молодіжних соціолектів детерміновано такими соціолінгвальними параметрами, як соціальний тип, мовна спільнота, соціолінгвальні змінні віку, професії, статі, класу, статусу, належності до певної субкультури, що є критеріями класифікації соціолектів на стратифікаційні підмови. У розробці комплексної інтегративної методики дослідження використано інструментарій сучасних соціолінгвістичних методів і спеціальних методів та прийомів лінгвістики, у тому числі метод деривативного аналізу, формально-структурні прийоми аналізу за безпосередніми складниками, структурно-семантичного компонентного

аналізу, елементи ономасіологічного аналізу, прийоми аналізу абревіатур і акронімів, метод концептуальної інтеграції, зіставного і стилістичного аналізів, прагмалінгвістичні методики, метод кількісних підрахунків, метод словникових дефініцій і етимологічного аналізу, а також метод соціолінгвістичного інтерв'ювання і анкетування. виявлено найпоширеніші способи й моделі словотворення у японських молодіжних соціолектах та здійснено їхньої класифікацію; продуктивні дієслівні, іменникові, прикметникові і прислівникові афікси; типи твірних одиниць за їхню частиномовною належністю і походженням, особливості граматичних процесів, що відбуваються у японському молодіжному словотворі під час поєднання афіксів з твірними словами, а також морфологічні і семантичні трансформації похідних слів-новотворів; встановлено значення, які надають афікси похідному слову. Обґрунтовано, що найпоширенішими способами словотворення у японських молодіжних соціолектах є скорочення, афіксація, англомовні запозичення, словоскладання, творення одиниць непрямої номінації і похідних, що ґрунтуються на прийомі словотвірної мовної гри. Скорочення ґрунтується на усіченні одного, двох і більше складників простого або складного слова, етикетних висловів, вільних сполучень і фразеологізмів відповідно до різнокомпонентних абревіатурних моделей, що реалізують принцип мовної економії і прагнення молоді до стислості, екпресивності, емотивності. Установлено, що найпродуктивніші ініціальні абревіатури як латинізація літер повнозначних власне японських лексем і англомовних запозичень представлені "стилем KY" за моделлю усічення кінцевої частини вихідного слова. Скороченню через редукцію дієслівного суфіксу □□ найчастіше підпадають дієслова з двома або трьома морами, рідше – з п'ятьма-шістьма морами. Визначено, що найпоширенішою моделлю деривації у молодіжних соціолектах, що зумовлює їхню своєрідну граматику, суфіксальний спосіб за допомогою дієслівних суфіксів □□□□, □□□, □□□; прикметникових суфіксів □□, □□, □□□□, у тому чи ступеню □□□ і □□□, вираження стану □□□ і "родовидових зв'язків" □□; іменникових суфіксів □□, □□, гонорифічних суфіксі ввічливості □, □□□, □, які є маркерами ввічливості; запозичених англійських суфіксів ~ing, ~ee, ~er, суфіксу □□□□, що співвідноситься з японським □□. Визначено, що процеси запозичення іншомовних слів відзначені такими особливостями, як творення синонімів-дуплетів, інкорпорація неологізмів, формування акронімів, вихідні конститутивні одиниці яких можуть бути і запозиченими, і включати одиниці змішаного типу. Творення молодіжних соціолектів, що ґрунтуються на прийомах мовної гри, залучає редуплікацію ономатопеїчних лексем із подвоєнням кореню, лексеми або морфеми, використання явища паронімії, ненормативну перестановку морфем; каламбури, контамінації із випадінням кінця першої або початку другої лексем, засоби непрямої номінації через метафоризацію і метонімізацію. Серед унікальних засобів творення соціолектизмів мережевого простору виокремлено використання і ненавмисної, і навмисної неправильної конвертації через схожість нотації звукових гіперполів; перетворення на основі графемної подібності ієрогліфів, із заміною похідних символів кількома графемами із розширенням семантики похідного елементу, використання піктограм, символів, адаптованих варіантів японських стилів письма і різномовних абеток, поєднання ієрогліфа з абревіатурами і акронімами від англійських слів. Перспективою подальших досліджень вбачаємо вивчення словотвірних інновацій на фонетичному рівні, а також дослідження словотвору молодіжних соціолектів порівняно з іншими групами лексики обмеженого соціального вжитку.

2. The thesis introduces a new approach to studying the word-formation methods of youth sociolect and its network functioning, with justification for such a linguistic formation as an integral and inseparable component of the lexical system of contemporary Japanese language, influencing its innovative processes in word formation and semantics.The dissertation proposes the definition of youth sociolect as a variant of the colloquial-functional style of the national language that represents the world perception, cultural experience, and models of the communicative behaviour of young people, determined by a set of sociolinguistic variables with the leading parameter being age. The creation of a youth sociolect is determined by such sociolinguistic parameters as social type, linguistic community, sociolinguistic variables of age, profession, gender, class, status, and affiliation with a particular subculture, which serve as criteria for classifying the sociolect into stratification groups and subgroups. Based on derivative analysis and techniques for analyzing abbreviations and acronyms in conjunction with componential and onomasiological analysis, as well as analysis of immediate constituents, the study identifies the most common methods and models of word formation in Japanese youth sociolects and substantiates their

classification. The research justifies that the most common word-formation methods in Japanese youth sociolects are abbreviation, acronym formation, the grammatical process of reduction of the verbal suffix -RA, suffixation, compounding, creating units of indirect nomination, and derivatives based on the word-formation language game technique. The study determines that the most common derivation model in youth sociolect, which shapes its distinctive grammar, is the suffixation method using verbal suffixes [ru kotoba], [suru], [zuku]; adjectival suffixes □, □□, □□□□, including degree suffixes □□□ [furu] and □□□ [resu], as well as state [teru], and "genus-species relationships"□□□; nomi suffixes □□,□□□□ [~mi], honorific politeness suffixes□□□ [kun], □□□□□ [chyan] □□, which are negative politeness markers in the politeness system; borrowed English suffixes ~ing, ~ee, ~er, the suffix □□□□ [chikku], which corresponds to the Japanese □□ [teki]. The dissertation proves that, unlike the standard language, where suffixes that create units in all three parts of speech can be both inflectional and derivational, they serve a derivational function in youth sociolects. In terms of Japanese word formation the non-standard derivational models provide the expressive, emotive, and evaluative connotations of derived sociolectisms. The creation of youth sociolects, based on linguistic play techniques, involves the reduplication of onomatopoeic lexemes with the duplication of the root, lexeme, or morpheme, the use of the phenomenon of paronyms, non-standard morpheme rearrangement, puns, contamination with the omission of the end of the first or the beginning of the second lexeme, and means of indirect nomination through metaphorization and metonymization. Among the unique means of creating network sociolectisms the dissertation identifies the use of both unintentional and intentional improper conversion due to the similarity of notation of sound hyperpoles. This involves transformation based on the graphemic similarity of hieroglyph characters, substituting derivative symbols with multiple graphemes to expand the semantics of the derivative element, the use of pictograms, symbols, adapted versions of Japanese writing styles, and various alphabets, as well as combining hieroglyph characters with abbreviations and acronyms from English words. The perspective of the further research is the study of word-formation innovations at the phonetic level, as well as the study of word formation in youth sociolects in comparison with other groups of limited social use vocabulary.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Кравець, О. І. (2020a). Діахронічний аспект дослідження соціолектів у сучасній лінгвістиці. Вчені записки Таврійського університету ім. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації, 31(70), 104–110.
- Кравець, О. І. (2020b). Соціолект субкультури аніме у лінговокультурному середовищі Японії. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія, 45(2), 218–223.
- Кравець, О. І. (2021a). Лексичні особливості молодіжних соціолектів у сучасній японській мові. Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство), 16, 68–72.
- Кравець, О. І. (2023a). Молодіжний соціолект мережевого простору та його письмова форма як атрибут сучасної японської молодіжної субкультури. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Філологія, 1, 63–73.
- Кравець, О. І. (2023b). Словотвір як спосіб поповнення словникового складу молодіжних соціолектів у сучасній японській мові. Мова. Література. Фольклор, 1, 24–32.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Валігура Ольга Романівна

2. Olha Valihura

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Асадчих Оксана Василівна

2. Oksana Asadchykh

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1238-7180

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Комісаров Костянтин Юрійович

2. Kostiantyn Komisarov

Кваліфікація: к. філол. н., доцент, 10.02.13

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2164-6244

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 02136554

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Департамент освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Борис Дмитро Петрович

2. Dmytro Borys

Кваліфікація: к. філол. н., доцент, 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7726-152X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костанда Ірина Олександрівна

2. Iryna Kostanda

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.13

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5144-0941

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний лінгвістичний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125289

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, буд. 73, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Баган Мирослава Петрівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Баган Мирослава Петрівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Стефанова Наталія Олександрівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

